

Andrzej Wiśniewski

"Prawo pracy. Przepisy, orzecznictwo i wyjaśnienia", oprac. J. Zieliński, Warszawa 1963 : [recenzja]

Palestra 7/9(69), 62-63

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

Prawo pracy. Przepisy, orzecznictwo i wyjaśnienia. Opr. J. Zieliński. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 1412.

Nareszcie ukazało się od dawna oczekiwane następne wydanie znanego i cenionego zbioru przepisów (z objaśnieniami) z zakresu prawa pracy, opracowanego przez adw. Józefa Zielińskiego. Wydanie to zawiera teksty prawie trzystu pięćdziesięciu różnych aktów normatywnych — w całości lub w wyjątkach — dotyczących stosunku pracy. Teksty te, obejmujące ustawy, dekrety, rozporządzenia, zarządzenia itp., opatrzone są przypiskami autora, orzecznictwem najwyższych instancji orzekających (Sądu Najwyższego, Głównej Komisji Arbitrażowej, Centralnej Rady Związków Zawodowych), jak również wydanymi w związku z tymi przepisami wyjaśnieniami b. Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Urzędu Rady Ministrów, Ministerstwa Finansów, Centralnej Rady Związków Zawodowych oraz Komitetu Pracy i Płac. Wyjaśnienia te oraz orzecznictwo stanowią najbardziej aktualny i autorytatywny komentarz, niezbędny przy praktycznym stosowaniu przepisów. Orientację w wielkiej liczbie aktów normatywnych regulujących stosunki pracy ułatwiają znacznie cenne przypiski autorskie.

W celu zapewnienia właściwego ujęcia i odpowiedniej przejrzystości zebranego obszernego materiału prawnego autor zbioru podzielił go na trzy zasadnicze części, obejmujące łącznie 25 rozdziałów. Część pierwsza zawiera — z pewnymi odchyleniami — przepisy ogólnie obowiązujące w zakresie stosunków pracy, część druga — przepisy szczególne dotyczące niektórych kategorii pracowników (pracowników państwowych — z wyjątkiem funkcjonariuszy MO i służby więziennej, fachowych pracowników służby zdrowia, nauczycieli i pracowników nauki, pracowników zatrudnionych na statkach morskich oraz pracowników rolnych i leśnych), wreszcie część trzecia poświęcona jest stosunkowi pracy członków spółdzielni pracy. Odchylenia od tych zasad polegają na tym, że w rozdziałach dotyczących ochrony pracy kobiet, czasu pracy i urlopów wypoczynkowych zamieszczono — dla całości obrazu — zarówno przepisy ogólne, jak i szczególne.

Podkreślić należy, że omawiany zbiór nie ogranicza się do prawa pracy wąsko pojętego. Zawiera on również przepisy tzw. związkowe, które choć ściśle do prawa pracy nie należą, to jednak są z tym prawem na obecnym etapie naszego rozwoju społeczno-gospodarczego jak najściślej związane. Są to takie zagadnienia jak odpowiedzialność pracownika za szkody wyrządzone uspołecznionemu zakładowi pracy, odpowiedzialność za szkody wyrządzone pracownikowi przez zakład pracy, odpowiedzialność karna pracowników i pracodawców itp.

Ze względu na objętość zbioru pominięto w nim niektóre akty normatywne mniejszej wagi, co autor zaznacza w przypisach, wskazując także źródło publikacji tych aktów. W zbiorze pominięto również szczegółowe (branżowe) przepisy dotyczące zasad i stawek wynagrodzeń pracowników, szczegółowe przepisy z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy (których wykaz został zamieszczony), układy zbiorowe pracy (z wyjątkiem jednak trzech układów dotyczących: pracowników rolnictwa oraz gospodarstw i zakładów pracy pokrewnych, pracowników

przedsiębiorstw mechanizacji rolnictwa oraz robotników przedsiębiorstw lasów państwowych).

Zbiór przepisów opatrzony został szczegółowymi objaśnieniami wstępnymi, ułatwiającymi posługiwanie się zbiorem, oraz skorowidzem rzeczowym. Ponadto w związku z tym, że w obecnym wydaniu nie zamieszczono uzasadnień powołanych orzeczeń, poprzestając tylko na przytoczeniu tezy, książka zawiera też skorowidz orzecznictwa wskazujący, w jakich publikacjach można znaleźć pełny tekst każdego powołanego w zbiorze orzeczenia.

Należy wreszcie zaznaczyć, że Wydawnictwo Prawnicze zamierza uzupełnić omawiany zbiór wydawanymi co roku specjalnymi dodatkami, które poza zmianami ustawodawczymi uwzględniać także będą nowe orzecznictwo i wyjaśnienia.

A. O h a n o w i c z: *Zbieg norm w polskim prawie cywilnym*. PWN, Warszawa 1963 r., s. 188.

O zbiegu norm mówimy wówczas, kiedy do jednego i tego samego stanu faktycznego można zastosować więcej niż jedną normę.

Zagadnienie zbiegu norm w prawie cywilnym nie ma dotychczas zbyt bogatej literatury monograficznej ani polskiej, ani zagranicznej, mimo że zjawisko to występuje dość często i jest podłożem wielu spornych kwestii o dużym praktycznym znaczeniu, jak np. kwestia rozgraniczenia odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną naruszeniem zobowiązania i za szkody spowodowane innymi przyczynami, kwestia stosunku uprawnień wynikających z praw rzeczowych do uprawnień powstałych z zobowiązań czy też stosunku niektórych uprawnień do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli (z powodu błędu lub podstępny) do uprawnień wynikających z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej itd. Sporną kwestią tych kwestii ma swe źródło w tym, że ten sam lub bardzo podobny stan faktyczny rodzi według różnych przepisów odmienne skutki prawne, które nie zawsze dadzą się ze sobą pogodzić.

Wynik zbiegu dwóch norm może być dwojaki: albo jedna z nich wyłącza zastosowanie drugiej, albo też obie mogą znaleźć zastosowanie.

W wypadku pierwszej ewentualności jedna norma ma charakter ekskluzywny i tylko ona wchodzi w rachubę przy ocenie skutków prawnych związanych z danym stanem faktycznym.

Druga ewentualność wykazuje większą różnorodność form. Zastosowanie bowiem obu norm może polegać przede wszystkim na kumulacji wszystkich skutków prawnych przewidzianych przez te normy. Może też polegać na tym, że wprawdzie obie normy mogą być zastosowane, ale nie jednocześnie, nie kumulatywnie, lecz alternatywnie.

W razie zbiegu więcej niż dwu norm liczba możliwych kombinacji odpowiedzi wzrasta.

Autor książki po wstępnym przedstawieniu podstawowych dla pracy pojęć, jak zbieg norm, zbieg rozszczeń, zbieg skarg, bierze pod uwagę w swych dalszych wywodach tylko te możliwe rozwiązania, które znalazły swój wyraz w ustawie lub judykaturze, i na ich podstawie ustala pewne prawidłowości w rozwiązywaniu konfliktów wynikających ze zbiegu norm.